

Svar på remiss.

Dnr 2181-10-1400

Ärende

Ansökan om skyddsjakt på skarv i Stockholms län

Sökande: Stockholms läns Fiskarförbund och Jägareförbundet i Stockholms län

Stockholms Ornitologiska Förening (StOF) anser att ansökan ska avslås.

StOF anser att det är ett märkligt förhållande att Jägareförbundet står som medsökande. Ska inte den som ansöker om skyddsjakt själv anse sig vara drabbad av olägenhet e.d.?

Sökanden anger inte vilket antal storskarvar som önskas få skjutas vilket torde vara ett krav för att ansökan ska kunna behandlas.

Den nu aktuella ansökan om jakt med kulvapen och äggprickning/oljering är mycket fragmentarisk - och egentligen omöjlig att bedöma. Man hänvisar till att bestånden av abborre och gös minskat i närheten av stora skarvkolonier, men det saknas hänvisning till data. Sökanden uttrycker det endast som att "det bedöms..." Ett krav måste vara att sökanden styrker sina påståenden med exempelvis rapporterad fångststatistik eller motsvarande, vilka kan verifiera de påstådda effekterna. Eller kan det rent av vara så att sökanden inte kan styrka sina påståenden därför att man inte känner till om storskarven har någon avgörande betydelse för fiskbeståndens nedgång?

Den nationella förvaltningsplanen för storskarv ger ramverket för åtgärder som kan tillgripas för att motverka skador orsakade av storskarv. Länsstyrelsen beviljar tillstånden och val av metoder och förutsätts grunda åtgärderna på fakta och bästa möjliga kunskap. Det är viktigt att de åtgärder som tas i bruk står i proportion till problemets omfattning och att åtgärderna förväntas leda till avsedd effekt. Erfarenheter av de många skyddsjaktstillstånd som beviljats genom åren runt om i Sverige antyder att effekterna varit högst begränsade och att konflikterna och skadorna fortsatt trots jakten.

I nu aktuellt fall saknas en rimlig analys av läget där även alternativa förklaringar till minskningarna diskuteras. Det är ju inte självklart att minskningarna beror på storskarv. Många fiskbestånd har genomgått mycket kraftiga förändringar i Östersjön under senare tid - också i områden där storskarven saknas! Abborren är en av flera arter som minskat starkt i en del områden utmed svenska kusten, samtidigt som bestånden är "normala" i flera

områden. Abborren är bara ett av många byten för skarven och det framgår inte i ansökan varför just abborren minskat, och inte andra arter som skarven också prederar på, vilket kan tyckas märkligt.

Sökanden hänvisar till 23 a § 3. ur Jaktförordningen (1987:905). "...för att förhindra allvarlig skada, särskilt på gröda, boskap, skog, fiske, vatten eller annan egendom,..." Sökanden kan dock inte referera till någon undersökning, studie, fångststatistik e.d. som styrker påståendet att storskarven orsakar betydande skada på fisket.

Det måste tillstås att effekter av storskarvens predation på fiskbestånd inte är fullt utredda, samtidigt som den allmänna bilden, grundad på forskning och erfarenhet*, är att storskarvens effekter på fiskbestånd generellt är att betrakta som små i större vattensystem. I enstaka fall finns rapporter om trolig större påverkan på en del fiskbestånd (exempelvis plattfisk i vissa danska vatten i områden med exceptionellt höga skarvtätheter). I fiskodlingar och mindre vattensystem kan effekterna i en del fall vara påtagliga. Sportfiskets uttag och påverkan på fiskbestånden måste också tas med i beräkningarna.

Det är viktigt för tilltron till myndigheter att beslut grundas på väl underbyggda data. Vidare måste beslut om jakt kopplas till någon form av kontrollprogram för att bedöma verkningarna av jakten, både "positiva" och negativa. Om insatserna inte följs upp saknas möjlighet att bedöma nyttan med dessa; i nu aktuellt fall om åtgärden faktisk leder till en ökning av abborrbestånden. Risken är att fel metoder sätts in med allvarliga konsekvenser som följd. Uteblivna effekter riskerar att skapa frustration och uppgivenhet hos berörda yrkesfiskare. Naturvården uppfattar åtgärderna som ogenomtänkta, störande och etiskt tvivelaktiga.

Följande punkter kan anföras mot den nu föreslagna planerade skyddsjakten:

- Sökanden ansöker om "Skyddsjakt för jakträttsinnehavare och deras jaktgäster under tiden..." och "Skyddsjakt får även bedrivas av dem som har tillstånd till sjöfågeljakt på allmänt vatten". Alltså, ingen avgränsning anges till områden eller fiskeredskap, eller vilka jägare (yrkesfiskare) som skall få tillstånd. Det innebär att om detta beviljas kan alla personer med jakträtt, alltså även de som inte har någon koppling till fisket, få skjuta storskarv. Det innebär en slags allmän jakt snarare än skyddsjakt. Skyddsjaktsbegreppet ska enligt naturvårdsverkets föreskrifter endast medges om inga andra metoder hjälper och skall användas restriktivt.
- Sökanden ansöker om jakt från båt. Det är något som normalt inte tillåts på grund av ökad risk för skadeskjutning och bör inte tillåtas i aktuell ansökan.

- Sökanden ansöker om skyddsjakt från 1 januari-20 april och 1 augusti-31 december. Eftersom den häckande rasen av storskarv (*sinensis*) flyttar bort under augusti/september och återvänder mars/april kommer nominatrasen (*carbo*) som under senhöst- vinter besöker Stockholms skärgård att utsättas för jakt, vilket inte bör tillåtas.
- Skarvbeståndet i Stockholms skärgård befinner sig av allt att döma nära stabilisering och ytterligare ökning är inte att vänta. År 2008 var första året då antalet skarvar började minska i området, vilket även fortsatte år 2009.
- Störning i kolonier kan leda till att fåglarna växlar till andra "säkra" häckningsplatser. Det skedde till exempel på ön Skraken utanför Dalarö där kolonin stördes genom illegal jakt år 2007 och året därpå häckade ett antal par på närliggande öar med problem för de boende. Besök i kolonier under häckningstid kan eventuellt leda till samma beteende.
- Ingrepp i kolonier riskerar störning på andra fågelarter. Märk väl att skarven kan attrahera andra fåglar som finner skydd i koloniernas närhet. Ett gott exempel är den skyddsvärda arten sillgrissla vars häckningsframgång gynnas av att häcka tillsammans med storskarvar.
- Havsörnens kraftiga ökning har av allt att döma påverkat skarvens utbredning i flera områden.
- Det finns inga garantier för att de planerade insatserna hjälper yrkesfiskarna. Nedgångarna för en del fiskarter beror med stor sannolikhet på andra faktorer än storskarv. Östersjön som ekosystem är kraftigt rubbat, till väsentlig del beroende på närande ämnen, vilket påverkar fisksamhällena på avgörande sätt.
- Äggprickning/oljering kommer endast i begränsad omfattning påverka de skarvar som uppehåller sig i området (och därmed uttaget av fisk) sett över hela säsongen. Erfarenheter från Danmark visar att i områden där oljering av ägg pågått under en längre tid, har tomrummen efterhand fyllts ut med skarvar från omgivande områden och effekterna av ingreppen uppfattas som begränsade. Sökanden ansöker om att få oljera ägg på Marskärskobben och Alöarna. Det visar på den bristfälliga kunskapen hos sökanden eftersom storskarvarna på dessa platser häckar i träd och dessutom ligger den senare i Furusundsfjärdens naturreservat. Anmärkningsvärt är också den totala bristen på analys och redovisning av tidigare oljeringar.
- Det är viktigt att inte enbart se till de negativa sidorna med storskarvarna. Många fågelarter minskar idag på grund av stark påverkan av människans

exploatering och annan miljöpåverkan. Mot den bakgrunden bör storskarvens ökning ses som något positivt eftersom den tidigare utsatts för hård förföljelse,

och nu faktiskt åter häckar i livskraftiga bestånd. Därtill ökar den biologiska mångfalden på storskarvens häckningsöar på grund spillningens näringstillskott, vilket är en positivt.

- Naturvårdsverkets förvaltningsplan för storskarv från år 2002 är under omarbetning och en ny version kommer att bli klar i år. StOF anser att eventuellt tillstånd för skyddsjakt absolut inte ska omfatta mer än ett år med tanke på eventuella nya riktlinjer i förvaltningsplanen.
- Den etiska aspekten på att olja ägg med portiltäppande vätska måste lyftas fram. Eftersom det hittills har fått ske under hela ruvningstiden betyder det att långt gångna foster till färdigutvecklade ungar långsamt kvävts till döds under det tilltänkta skalet. Knappast i några andra fall av jakt/avlivning tillåts kvävningdöd. StOF vill med skärpa framhålla att besöken i kolonierna för att döda foster/ungar i ägg, samtidigt som andra sjöfågelarter utsätts för störning, absolut inte bör tillåtas.
- Den sent inkomna bilagan antar vi inte tillhör den aktuella ansökan. Det måste ha blivit någon ihopblandning någonstans eftersom bilagan har som krav att storskarven ska elimineras=utrotas, och ansökan handlar om en omfattande skyddsjakt för att begränsa beståndet. Vad är det sökanden vill? Därtill, med hänsyn till sökanden, riksdagsman Rune Wikström, är hans uttalade vilja, vilken förklarades i Riksdagen 16/2 inför massmedia, att det absolut inte får handla om utrotning! Bilagan kan därför omöjligen tillhöra denna ansökan och bör lämnas utan beaktande.
Det antal storskarv som omnämns i bilagan är ca 100 % (!) mer än vad de beräkningar som Skärgårdsstiftelsens mångåriga inventeringar visar. StOF har fullt förtroende för dessa.

Som slutord kan nämnas att StOF anser att besök i kolonier för att döda foster/ungar i ägg samtidigt som andra fågelarters häckning störs, är det som i första hand måste upphöra.

*Interdisciplinary initiative to reduce pan-European cormorant-fisheries conflicts
<http://www.intercafeproject.net>

För Stockholms Ornitologiska Förening

Sören Lindén